

**Людмила Чоренька,**

*к.е.н., доцент, доцент кафедри адміністративного менеджменту та ЗЕД,  
Національний університет біоресурсів і природокористування України*

## **РИЗИК ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

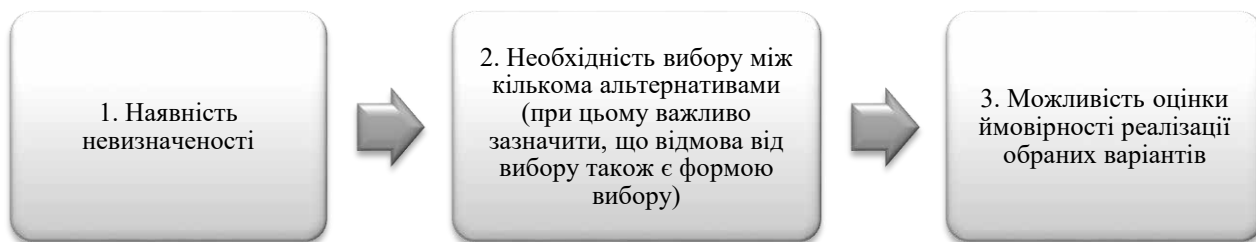
У сучасних ринкових умовах підприємницька діяльність невіддільна від ризику. Він визначає можливість втрат або недоотримання прибутку, але водночас відкриває нові перспективи. Економічна нестабільність, конкуренція та швидкі зміни технологій роблять управління ризиками ключовим фактором успіху підприємця (рис. 1). У Законі України «Про підприємництво» [3] зазначається, що підприємництво є діяльністю, яка здійснюється на власний ризик. Підприємницький ризик визначається як ймовірність виникнення втрат або недоотримання очікуваного прибутку порівняно з прогнозованими показниками; іншими словами, це невизначеність щодо очікуваних доходів [2].



**Рисунок 1. Фактори, що сприяють зниженню прибутковості підприємства**

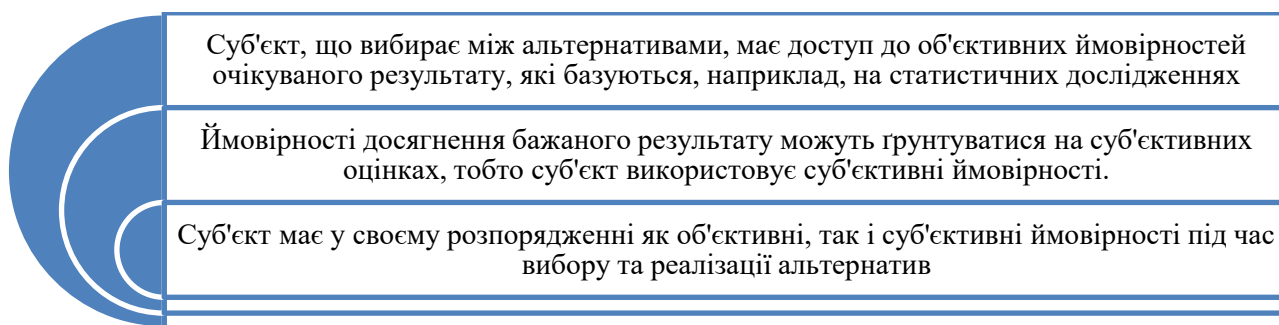
Багатьом економічним процесам притаманна невизначеність, що призводить до виникнення ситуацій з непередбачуваними результатами [4]. Якщо можна кількісно або якісно оцінити ймовірність різних варіантів розвитку подій, то така ситуація

вважається ситуацією ризику. Таким чином, ризикова ситуація пов'язана зі статистичними процесами і характеризується трьома основними умовами (рис 2)



**Рисунок 2. Основні умови ризикової ситуації**

Варто відзначити, що ризикова ситуація якісно відрізняється від ситуації невизначеності. У ситуації невизначеності відсутня можливість точно визначити ймовірність настання певного результату або вибору, що робить її менш прогнозованою (рис. 3). Отже, ризикову ситуацію можна вважати формою невизначеності, коли існує ймовірність певного результату, який можна оцінити. У такому випадку є об'єктивна можливість визначити ймовірність подій, що виникають внаслідок взаємодії партнерів у процесі виробництва, конкуренції, впливу природних факторів на економіку, або впровадження науково-технічних інновацій [3].



**Рисунок 3. Типи ймовірностей у процесі прийняття рішень: об'єктивні та суб'єктивні оцінки**

Економічні ризики спричиняються негативними змінами як в економіці країни, так і в діяльності підприємства. Комерційний ризик виникає під час продажу товарів або послуг, які були створені або придбані підприємцем для подальшої реалізації. Щоб подолати ризикову ситуацію, суб'єкт приймає рішення та прагне його реалізувати. Цей процес виражається через поняття «ризик», яке виникає як на етапі вибору дій (плану), так і на етапі їх реалізації [1]. У кожному з цих випадків ризик виступає як спосіб зменшення невизначеності та вирішення протиріч між можливими альтернативними результатами за конкретних умов.

З урахуванням того, що ризик є невід’ємною частиною ухвалення господарських рішень, з еволюцією умов ведення бізнесу змінюється й характер самого ризику. Сучасний ризик має тотальний і всеохоплюючий характер, що обумовлено багатьма факторами, серед яких ключовим є науково-технічний прогрес [4]. Його результати неможливо передбачити з абсолютною точністю, оскільки він заснований на науковій творчості. Прогрес створює нові технології та матеріали, які здатні швидко змінити ринок. Тому інвестиції, які раніше здавалися перспективними, можуть призвести до створення неконкурентоспроможної продукції, або навпаки, з вузької галузі може виникнути нова індустрія, як це сталося з інформатикою.

Хоча ризик несе негативні аспекти для осіб, які приймають рішення, повна його відсутність свідчить про недоліки в управлінському процесі. Відсутність ризику в управлінських рішеннях часто означає відсутність стимулів для ефективного керівництва і може вказувати на дефіцит демократії в управлінні.

### Література

1. Воробйова С.І. Ризики, що впливають на функціонування комерційних підприємств під час військового стану в Україні, та сценарії їх мінімізації. *Економічний простір*. 2022. № 180. С. 98–104

2. Балдинюк В. М. Ризик-менеджмент як інструмент управління діяльності суб’єктів господарювання. *Економіка і суспільство*, 2023. №55. С. 1–9. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2861/2785> (дата звернення: 10.01.2025).

3. Про підприємництво: законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/698-12#Text> (дата звернення: 10.01.2025).

4. Мірзоева, Т., Балан, О., Старенький, М. Щодо сутності господарських ризиків у контексті змінних реалій сьогодення. *Сталий розвиток економіки*. 2025 (1 (52), 218-223.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ  
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ  
КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ**

**МАТЕРІАЛИ ДОПОВІДЕЙ  
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**РОЗВИТОК БІОЕНЕРГЕТИЧНОГО  
ПОТЕНЦІАЛУ В СІЛЬСЬКОМУ  
ГОСПОДАРСТВІ**

**07 - 08 березня 2025 р.**

**м. Київ**

УДК 620.9:63

**Розвиток біоенергетичного потенціалу в сільському господарстві: матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ., 07-08 березня 2025 р.). – К.: Видавництво «Наукова столиця», 2025 – 172 с.**

Відповідальний за випуск д. е. н., професор **М. П. Талавира**

**Відповідальність за достовірність матеріалів несуть автори.**

© Національний університет біоресурсів і  
природокористування України, 2025